

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı/Issue 14 (Şubat/February 2024), s. 1300-1318.

Geliş Tarihi-Received: 21.12.2023

Kabul Tarihi-Accepted: 22.01.2024

Araştırma Makalesi-Research Article

ISSN: 2687-5675

DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1407947

Elektronik Organ Müzik Derslerinde Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

Examination of Teachers' Opinions on the Use of Electronic Organ in Music Lessons

Kamil Onur KARATAŞ*

Öz

Bu çalışmada elektronik organ müzik derslerinde kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışma yöntemi çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu araştırma amaçlı örnekleme yöntemi ile 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Trabzon ilinde görev yapan 12 müzik öğretmeni oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve çalışma grubundaki öğretmenler ile görüşmeler yapılarak veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler ise betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elektronik orgu bazı öğretmenlerin müzik derslerinde kullandığı, bazılarının ise kullanmadığı ve derslerde elektronik org kullanılması birçok açıdan olumlu yanının olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda müzik öğretmenleri, elektronik organ birçok sebepten ötürü derslerde tercih sebebi olabildiğini, okul şarkısı-marş öğretimi, farklı çalgı seslerinin tanıtımı, Türk müziği öğretimi gibi konular bakımından önemli bir çalgı olduğunu, dersin işleyişi ve verimini olumlu yönde etkilediğini, elektronik organ müzik dersinde kullanılan çalgılar arasında olması gerektiğini ve elektronik organ önemli bir eşlik çalgısı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin lisans eğitimleri boyunca yeteri düzeyde elektronik org eğitimi almadığı, meslek yaşantılarında da bununla hizmet içi eğitim ya da seminer almadığı belirlenmiş ancak elektronik orga yönelik bir eğitim alınmasının son derece faydalı olacağı yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda elektronik org kullanımına yönelik yönlendirici ve geliştirici olduğu düşünülen çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, müzik dersi, elektronik org, müzik teknolojisi, dijital tuşlu çalgılar.

Abstract

This research aimed to examine teachers' opinions on the use of electronic organ in music lessons. For this purpose, the research was carried out within the framework of the case study method, one of the qualitative research methods. The study group consisted of 12 music teachers working in Trabzon in the 2022-2023 academic year, using the sampling method for research purposes. A semi-structured interview form was used as a data collection tool and data was collected by conducting interviews with the teachers in the study group. The data

* Dr. Öğr. Üyesi, Trabzon Üniversitesi Devlet Konservatuarı Müzik Bölümü, e-posta: kamilonurkaratas@trabzon.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7092-0182.

obtained was analyzed using the descriptive analysis technique. As a result of the research, it was determined that some teachers use the electronic organ in music lessons, while others do not, and that using the electronic organ in lessons has many positive aspects. In this regard, music teachers say that the electronic organ can be preferred in lessons for many reasons, that it is an important instrument in terms of subjects such as school song-march teaching, the introduction of different instrument sounds, Turkish music teaching, that it positively affects the functioning and efficiency of the lesson, and that the electronic organ is used in music lessons. They stated that it should be among the instruments and that the electronic organ is an important accompaniment instrument. In addition, it was determined that teachers did not receive sufficient electronic organ training during their undergraduate education and did not receive in-service training or seminars in their professional lives, but they stated that receiving training on electronic organ would be extremely beneficial. In line with the results obtained from the research, various suggestions have been made that are thought to be guiding and improving the use of electronic organ.

Keywords: Music education, music lesson, electronic organ, music technology, digital key instruments.

Giriş

Teknoloji, içinde bulunduğunuz yüzyılın vazgeçilmez parçası olarak hayatımızda önemli bir yere sahiptir. Baş döndürücü bir hızla ilerleyerek etkisini her geçen gün daha fazla hissettiren teknoloji, bilgiye ulaşmayı ve bilginin aktarımını kolaylaştırması bakımından yaşamı birçok noktada etkilemektedir. Bu yönüyle insanoğlunun gündelik hayatından iş, eğitim, sağlık, ekonomi, sosyal ve kültürel hayatına kadar daha birçok alanı da yakından ilgilendirmektedir.

Teknoloji ve buna bağlı eğitim teknolojilerinde yaşanan son yıllardaki hızlı gelişmeler, eğitimin diğer alanlarını etkilediği gibi müzik eğitimi alanını da etkileyerek çehresinde radikal değişimlerin yaşanmasına neden oldu. Müzik eğitimi alanındaki kullanılan teknolojilerin çeşitliliğinin artarak zenginleşmesiyle, müziksel bilgi üretiminin ve müziksel bilgi aktarımının hızlandırması bu değişimin temel yansımaları olarak görülebilir (Levendoglu, 2004). Çünkü müzik eğitimi işitsel, görsel ve icra performans becerilerin birlikte kullanıldığı, bu nedenle de teknolojik materyal kullanımına daha fazla ihtiyaç duyulan alanlardan birisidir (Yengin, 2014, s. 14). Nota yazma ve seslendirme, kulak eğitimi, çalgı eğitimi, besteleme ve düzenleme yapma, bunları yayınlaması ve paylaşılması müzik teknolojilerinin gelişimiyle daha verimli bir şekilde yapılmasının (Yalçın, 2019) yanında, bu uygulamaların müzik derslerinde öğrencilerin derse olan ilgi ve motivasyonlarının arttığı, etkili öğrenmeleri sağlayarak öğrencilerin özgüvenlerini kazanmalarını sağladığı, eleştirel düşünceyle birlikte problem çözme yetisini olumlu şekilde etkilediği, grup çalışmalarını güçlendirdiği, öğrencilerin derslere aktif katılımıyla derslerin daha keyifli hale geldiği görülmektedir (Arapgirlioğlu, 2003).

Dünyanın birçok ülkesinde diğer eğitim alanlarında olduğu gibi müzik eğitiminin hemen her düzeyinde dersler artık teknoloji destekli yürütüldüğü bilinmektedir. Müzik eğitimcileri hem kendisinin hem de öğrencilerinin bilgi ve becerilerini geliştirmek, çalgı çalabilme veya söyleyebilme yeteneklerini geliştirmek, yaratıcılıklarını ve motivasyonlarını arttırmak, performanslarını arttırmak için internet, video kamera, televizyon, CD, DVD, CD-ROM, bilgisayar, elektronik piyano, synthesizer, MIDI, MIDI klavye, metronom, akıllı tahta, akort aleti (Tuner) ve elektronik org gibi çeşitli dijital müzik aletlerinden faydalanmaktadırlar (Tecimer, 2006; Özkandemir, 2019).

Müzikteki dijitalleşmenin ve teknolojik ilerlemenin sonucunda günümüzde birçok dijital müzik aleti üretilmektedir. Bu müzik aletlerinden biri de kuşkusuz "Elektronik org" dur. "Elektronik org, bünyesinde kayıtlı ses ve ritim örneklemelerini barındıran, isteğe göre bu seslerin ayrı ayrı veya birlikte kullanılmasını sağlayan elektronik ses sistemlerinin desteklediği dijital bir enstrümandır" (Beşer, 2010, s. 26). Birçok donanımsal

özelliği sayesinde müzikte farklı amaçlar için kullanılan elektronik org günümüzün en önemli dijital tuşlu enstrümanları arasında kabul edilmektedir. Yapısal olarak klavyesinin piyanoya benzemesi (Eğilmez, 2003), kolay taşınabilir yekpare bir sistemden oluşması (Bilgin, 1998), "Sampling" özelliği ile gerçek çalgı seslerini taklit edebilmesi, Türk ve Dünya müzik türlerine yanıt verebilmesi, hazır ritim ve altyapı desteği ile gelişmiş eşlik özelliğine sahip olması (Yıldız, 2021), toplu müzik etkinlikleri açısından kullanımının pratik olması (Umuzdaş, 2017) gibi nedenlerden dolayı okullarda müzik derslerinde, sahne performanslarında, stüdyo ve kayıt işlerinde müzisyenlerin ve eğitimcilerinin kullandığı bir materyal olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizde 1998 yılında Yükseköğretim Kurulu, üniversitelerin eğitim fakültelerindeki lisans programlarında gerçekleştirilen yapılandırma ile elektronik orgu "Elektronik Org Eğitimi" dersi olarak müzik öğretmenliği lisans programına almıştır. Müzik öğretmeni adaylarına bu ders kapsamında elektronik orgların türleri, ritmik yapı ve ses özellikleri, Türk ve Dünya müziğindeki yeri, majör, minör, jazz, blues vb. dizi ve akor ilişkileri, okul şarkılarına eşlik etme gibi bilgi ve becerilerin öğretilmesi amaçlandı (YÖK, 1998; YÖK, 2007). 1998'den 2018 yılına kadar geçen 20 yıllık süre zarfında elektronik orgun müzik öğretmenliği lisans programında yer alması bu çalgının müzik eğitimi açısından dikkate alındığının önemli bir göstergesidir.

Müzik eğitiminde lisans dersi olarak karşımıza çıkmasının yanında elektronik org gerek yurtiçi yapılan akademik çalışmalarla (Eğilmez, 2003; Acim, 2004; Umuzdaş, 2012; Öztürk, 2015; Çevik Kılıç, 2016; Pala vd., 2016; Umuzdaş, 2017; Kabataş ve Nergiz, 2017; Arapgirlioğlu ve Kabataş, 2018; Halvaşi ve Akgül, 2019; Karataş, 2020) gerekse yurtdışı yapılan çalışmalar (Chamberlin, Clark & Svengalis, 1993; Salaman, 1997; Rauscher & Zupan, 2000) doğrultusunda akademik anlamda da dikkate alınmaktadır. Literatürde konu kapsamında yapılan çalışmalar incelendiğinde Özdemir ve Yıldız (2011) şarkı öğretimi sırasında elektronik org kullanımının öğrencilerde ton içinde kalma yetisini geliştirdiği ve öğrencilerin çok sesliliğe adapte olmalarında kolaylık sağladığını, Çevik Kılıç (2016) elektronik org ile müzik öğretmeni adaylarının armoni bilgi ve beceri düzeylerinin geliştiğini, hızlı düşünme yetisi kazandırdığı, okul şarkılarına elektronik org ile eşlik yapılmasının öğrencilerin derse olan ilgilerini çektiğini, Bulut (2004) piyanosu olmayan okullarda müzik öğretmenlerinin derslerinde alternatif olarak elektronik org kullandığını, Öztürk (2015) elektronik orgların bünyesinde çok farklı enstrüman seslerinin olması, öğrenciler üzerinde ritim duygusunu geliştirecek geniş yelpazede bir ritim bankasının bulunması, kolay taşınabilir bir enstrüman olmasından dolayı müzik öğretmenlerinin bu enstrümanı derslerinde tercih ettiklerini, vurgulamıştır. Ayrıca Levent (2013) ilköğretim 6. sınıf müzik derslerinde elektronik org kullanımının öğrencilerin derse olan tutumlarını blok flüt, keman gibi çalgılara göre daha olumlu yönde etkilediğini, Karataş (2020) Türk Müziği makam dizilerinin öğretiminde kullanılan mikrotonal fonksiyonlu elektronik orgun, öğrencilerin makamsal dizi ve makamsal ezgi okuma performans düzeyleri üzerinde olumlu yönde etkisi olduğunu, Kardeş (2018) müzik öğretmenlerinin belirli gün ve haftalarda şarkı öğretirken elektronik org ile eşlik yapmasının, öğrencilerin bu etkinliklere katılımlarını arttırdığı, Chamberlin, Clark & Svengalis (1993) elektronik orgların ortaokul öğrencilerinin şarkı söyleme aşamasında kendilerini güvende hissetmelerini sağladığını ve motivasyonlarını arttırdığını, Rauscher & Zupan (2000) elektronik orgun müzik derslerinde kullanılmasının anaokulu çocuklarının mekansal-zamansal akıl yürütme üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir.

Literatürde incelenen çalışmalar ve çeşitli tespitler doğrultusunda elektronik orgun müzik eğitimiyle iç içe olduğu ve müzik derslerinde kullanılmasının olumlu sonuçlar doğurduğu görülmektedir. Teknoloji destekli bir materyal olarak elektronik

orgun eğitim-öğretim faaliyetlerinde yer alması müzik derslerindeki kalite ve verimlilik açısından önemli olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda daha önce literatürde müzik öğretmenlerinin derslerde elektronik org kullanımına yönelik görüşlerinin ne olduğu konusu ile ilgili bir çalışmanın yapılmaması araştırmamızın problem durumunu oluşturmaktadır. Bu noktadan hareketle araştırmada elektronik orgun müzik derslerinde kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda müzik öğretmenlerinin derslerde elektronik org kullanımına ilişkin görüş ve önerileri alınmıştır. Araştırma müzik öğretmenlerinin derslerde elektronik org kullanımı hakkında ne düşündükleri, dersler açısından ne gibi etkilerinin olabileceği ve bununla ilgili önerileri çerçevesinde yenilikçi bir eğitim anlayışı taşıması bakımından bu çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Müzik öğretmenlerinin derslerde elektronik org kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Müzik öğretmenlerinin elektronik org kullanımı ile ilgili önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni çerçevesinde yürütülmüştür. Durum çalışması, bir ya da birkaç durumun derinlemesine incelendiği, ayrıntılı veri toplama yoluyla duruma ilişkin tanımlamaların yapıldığı, tema ve alt temaların belirlendiği nitel bir yaklaşımdır (Creswell, Hanson, Clark Plano & Morales, 2007). Diğer bir ifadeyle Punch (2005) durum çalışmasını “Sosyal olguların ayrıntılı bir çözümlemesini yapan, çeşitli olgularla ilişkilendirerek araştırılan verilere bütüncül bir nitelik kazandıran, aynı zamanda diğer yöntemlerle gözden kaçırılacak ayrıntılı bilgilerin derinleştirilerek incelenmesine imkân veren bir yöntem” olarak tanımlamaktadır. Bu araştırmada elektronik orgun müzik derslerinde kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerini incelenmesi amaçlanmış, bu nedenle de durum çalışması deseni uygun görülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubuna dahil edilen müzik öğretmenlerinin belirlenmesi sürecinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Benzeşik örnekleme, evrenden araştırmamızın problemi ile ilgili bir alt grubun ya da durumun seçilerek çalışmanın burada yapılmasıdır (Büyüköztürk vd., 2015). Bu doğrultuda 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Trabzon ilinde görev yapan 12 müzik öğretmeni araştırmamızın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Öğretmenlere ilişkin demografik özellikleri Tablo 1 de belirtilmiştir.

Tablo 1. Müzik öğretmenlerinin demografik özellikleri

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Mezuniyet	Kıdem
Ö1	Erkek	33	Karadeniz Teknik Üniversitesi	7
Ö2	Erkek	29	Gaziantep Üniversitesi	2
Ö3	Erkek	25	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	1
Ö4	Erkek	36	Karadeniz Teknik Üniversitesi	11
Ö5	Kadın	28	Atatürk Üniversitesi	3
Ö6	Erkek	29	Atatürk Üniversitesi	5
Ö7	Erkek	31	Karadeniz Teknik Üniversitesi	8

Ö8	Kadın	38	Gazi Üniversitesi	12
Ö9	Kadın	27	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	4
Ö10	Erkek	43	Karadeniz Teknik Üniversitesi	17
Ö11	Kadın	41	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	14
Ö12	Erkek	29	Karadeniz Teknik Üniversitesi	6

Tablo 1'deki verilere göre araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin 8'i erkek, 5'i ise kadındır. Öğretmenler 25 ile 43 yaş aralığında yer almaktadır. Mezun oldukları üniversiteler incelendiğinde müzik öğretmenlerinin 5'inin Karadeniz Teknik Üniversitesinden, 2'sinin Atatürk Üniversitesinden, geriye kalanların ise Gaziantep Üniversitesi, Niğde Ömer Halis Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinden mezun olduğu anlaşılmaktadır. Tablo 1'de görüldüğü üzere, 1 yıldan 17 yıla kadar farklı kıdeme sahip müzik öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada elektronik orgun müzik derslerinde kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ne yapılandırılmış görüşmeler kadar katı olan ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnek olan, bu iki sınır arasında yapılan görüşmelerdir (Karasar, 2009). Görüşme formunun hazırlanması sürecinde iç geçerliliği arttırmak için ilgili alan yazın taranmış ve buna göre bir soru havuzu oluşturulmuştur. Soruların tarafsız, açık, anlaşılır, alternatif soru ve sondalar içermesine dikkat edilerek hazırlanmasına dikkat edilmiştir. Soru havuzundaki soruların araştırmanın amacına uygunluğu bakımından alanında uzman üç akademisyenden görüş alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda sorular yeniden düzenlenerek görüşme formu son halini almıştır. Son aşamada çalışma grubu dışındaki iki müzik öğretmeniyle pilot görüşmeler yapılmış ve soruların açıkça anlaşılıp anlaşılmadığı kontrol edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Veriler toplanmadan önce Trabzon Üniversitesi Araştırma ve Etik Kurulundan 05.05.2023 tarihli ve 2023-5/1.4 sayılı karar ile etik izin alınmıştır. Araştırma gönüllük esasıyla yürütülmüş olup katılımcıların kişisel bilgilerinin gizli tutulacağı ve görüşme verilerinin sadece akademik çalışma için kullanılacağı yönünde katılımcılara güvence verilmiştir. Ayrıca katılımcılara görüşmelerin kayıt altına alınacağı ve bu verilerin üçüncü kişilerle paylaşılmayacağı görüşme öncesinde bildirilmiştir. Görüşmeler genellikle yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, bazı katılımcılar telefon yoluyla görüşmeyi kabul etmişlerdir. Her bir görüşme yaklaşık 20-25 dakika sürmüş ve yapılan görüşmeler ses kaydı altına alınmıştır. Daha sonra yapılan görüşmelerin dökümleri yazıya aktarılarak veri toplama süreci tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Betimsel analiz tekniği, elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlandığı, görüşülen kişinin görüşlerini çarpıcı biçimde aktarmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verildiği ve elde edilen bulguların neden-sonuç çerçevesinde irdelendiği bir tekniktir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu tür analizde amaç, elde edilen verileri düzenlenmiş ve yorumlanmış şekliyle daha anlaşılır biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu araştırmada görüşme sürecinde kullanılan sorulardan elde edilen benzer özellikte olan verilerin bir araya getirilmesi ile tema, alt tema ve kodlar

oluşturulmuş, görüşme yapılan katılımcıların görüşleri ile desteklenerek temalar arasındaki ilişkiler yorumlanmıştır. Verilerin analiz sürecinde çalışma grubunu oluşturan öğretmenlere Ö1, Ö2, Ö5 gibi kodlar verilerek ortaya çıkabilecek etik ihlale karşı önlem alınmıştır.

Araştırmada Lincoln ve Cuba (1985)'nin inanılabilirlik (iç geçerlilik), aktarılabirlik (dış geçerlilik), tutarlılık (güvenilirlik) ve tarafsızlık olmak üzere belirlediği dört kriter esas alınarak araştırmanın inandırıcılığına yönelik çeşitli önlemler alınmıştır. Bu kriterler doğrultusunda araştırmada katılımcılar gönüllülük esasına göre belirlenmiş, görüşmeden önce çalışmanın amacı ve soruları hakkında gerekli bilgiler verilmiş, araştırma sorularının belirlenmesinde uzman görüşleri alınmış, katılımcı cevaplarına ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmiş, kayıt cihazı kullanılarak veri kaybı önlenmiş, bulgular yorum yapılmadan sunulmuştur. Veri toplama aracı ve süreci, çalışma grubunun belirlenme şekli ve özellikleri, araştırmanın yöntemi ve seçilme gerekçesi detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Ayrıca araştırmanın güvenilirliğinin sağlanmasında Miles & Huberman (1994)'ın (güvenirlilik = görüşbirliği / (görüş birliği + görüş ayrılığı) formülü dikkate alınarak uzman değerlendirmeleri alınmıştır. Bu kapsamda soru formlarının gönderildiği uzmanlardan her bir madde için "uygun", "uygun değil" ve "düzeltmeli" şeklinde görüşleri bildirmeleri istenmiş ve bu formüle göre hesaplanmıştır. Bunun sonucunda kodlayıcılar arasındaki uyum oranı %92 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin vermiş olduğu cevaplara yer verilecektir.

Müzik Öğretmenlerinin Derslerde Elektronik Org Kullanımına İlişkin Görüşleri

Müzik öğretmenlerimin derslerde elektronik org kullanımına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan sorular ve öğretmenlerin verdiği cevaplar sırasıyla incelenmiştir. Müzik öğretmenlerine ilk olarak "Derslerimizde elektronik org kullanıyor musunuz?" sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2. Müzik Öğretmenlerinin Derslerde Elektronik Org Kullanma Durumları

Kategori	Kod	Öğretmen
Müzik derslerinde elektronik org kullanılma durumu	Kullanıyorum	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7
	Kullanmıyorum	Ö2, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12

Tablo 2'de yer alan ifadelerle göre müzik öğretmenlerinden Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7 kodlu öğretmenlerin derslerinde elektronik org kullandığını belirtirken, Ö2, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12 kodlu öğretmenlerin ise derslerinde elektronik orgu kullanmadığı yönünde görüş bildirmiştir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö1: "Mümkün oldukça kullanıyorum."

Ö5: "Evde kullanıyorum."

Ö6: "Hayır onun yerine dijital piyano kullanıyorum."

"Derslerimizde elektronik org kullanıyor musunuz?" sorusuna "Kullanıyorum" cevabı veren müzik öğretmenlerine "Kullandığınız orgun modeli hakkında kısaca bilgi verir misiniz?" sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 3'de yer verilmiştir.

Tablo 3. Müzik Öğretmenlerinin Kullandığı Elektronik Org Modelleri

Tema	Kod	Öğretmen
Elektronik org modelleri	Casio CTK-3400	Ö1
	Yamaha A-300	Ö3
	Korg PA 900	Ö4
	Ketron XD9	Ö5
	Roland XPS 10	Ö7

Tablo 3'te yer alan ifadelerle göre müzik öğretmenlerinden Ö1, kodlu öğretmen Casio CTK-3400, Ö3, kodlu öğretmen Yamaha A-300, Ö4, kodlu öğretmen Korg PA 900, Ö5, kodlu öğretmen Ketron XD9, Ö7, kodlu öğretmen ise Roland XPS 10 modelini derslerde kullandığı yönünde görüş bildirmiştir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö4: "Evet. Korg Pa 900 marka elektronik org kullanıyorum."

Ö5: "Kullandığım org şahsıma ait olan Ketron XD9 modeli bir org."

Derslerinde elektronik orgu kullanan müzik öğretmenlerine "Hangi amaçla elektronik orgu derslerinizde kullanıyorsunuz?" sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 4' te yer verilmiştir.

Tablo 4. Müzik Öğretmenlerinin Derslerde Elektronik Org Kullanma Amacı

Tema	Kod	Öğretmen
Elektronik orgun müzik derslerinde kullanılma amacı	Marş öğretimi	Ö1, Ö4, Ö5, Ö7
	Okul şarkısı öğretimi	Ö4, Ö3, Ö1
	Yöresel çalgı sesi tanıtımı	Ö3, Ö4, Ö7
	Türk müziği öğretimi	Ö4, Ö1
	Farklı enstrüman sesi tanıtımı	Ö4, Ö5, Ö1
	Solfej ve repertuar çalışması	Ö3
	Ritimli eşlik çalma	Ö4, Ö5,
Piyano eşlik çalma	Ö1, Ö7	

Tablo 4'te yer alan ifadelerle göre müzik öğretmenlerinden Ö1, Ö4, Ö5, Ö7 kodlu öğretmenler marş öğretimi, Ö4, Ö3, Ö1 kodlu öğretmenler okul şarkısı öğretimi, Ö3, Ö4, Ö7 kodlu öğretmenler yöresel çalgı sesi tanıtımı, Ö4, Ö1 kodlu öğretmenler Türk müziği öğretimi, Ö4, Ö5, Ö1 kodlu öğretmenler farklı enstrüman sesi tanıtımı, Ö3 kodlu öğretmen solfej ve repertuar çalışması, Ö4, Ö5 kodlu öğretmenler ritimli eşlik çalma, Ö1, Ö7 kodlu öğretmenler piyano eşlik çalma amacıyla derslerinde elektronik org kullandığını belirtmiştir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö4: "İçeriğinde hem batı hem de Türk müziği ses ve ritimleri olduğundan işlediğimiz konuya göre gerek yöresel çalgı seslerinde gerekse marşlarda ritim eşlik ile okul şarkılarına eşlik yaparak öğretiyorum."

Ö1: "Elektronik orgu marşlarda, okul şarkılarında, Türk müziği ile ilgili konuları işlerken, çalgıları tanıtırken sıklıkla kullanıyorum. Ayrıca piyano eşlikte yapabiliyorum."

Ö5: "Derslerde işlediğim marşları orgun ritim özelliğiyle çalışıyorum. Kurmuş olduğum bir çocuk orkestram var orda genelde okul şarkıları öğretiyorum ve göre içerisindeki birçok sestem"

faıdalanıyorum. Keza enstrümanları tanıtırken yine bu org içinde bulunan seslerden yararlanıyorum.”

Derslerinde elektronik orgu kullanan ve kullanmayan tüm müzik öğretmenlerine bunun nedenlerini öğrenmek amacıyla “Elektronik orgu derslerinizde neden kullandığınızı ya da kullanmadığınızı kısaca açıklar mısınız?” sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 5’ te yer verilmiştir.

Tablo 5. Müzik Öğretmenlerinin Derslerde Elektronik Org Kullanma ve Kullanmama Nedenleri

Tema	Kod	Öğretmen
Elektronik orgun derslerde kullanılma nedenleri	Eğlenceli ders ortamı sağlaması	Ö3, Ö5, Ö7
	Dersin kalıcılığını sağlaması	Ö1, Ö7
	Taşınabilir olması	Ö5
	Pratik olması	Ö4, Ö1
	Dersin verimliliğini arttırması	Ö7
Elektronik orgun derslerde kullanılmama nedenleri	Derse etkin katılım sağlaması	Ö1, Ö3
	Ekonomik imkânsızlık	Ö2
	Farklı enstrüman kullanılması	Ö10, Ö12, Ö6
	Karmaşık olması	Ö9, Ö8

Tablo 5’te yer alan ifadelere göre müzik öğretmenlerinden Ö3, Ö5, Ö7 kodlu öğretmenler eğlenceli ders ortamı sağlaması, Ö1, Ö7 kodlu öğretmenler dersin kalıcılığını sağlaması, Ö5 kodlu öğretmen taşınabilir olması, Ö4, Ö1 kodlu öğretmenler pratik olması, Ö7 kodlu öğretmen dersin verimliliğini arttırması, Ö1, Ö3 kodlu öğretmenler derse etkin katılım sağlaması nedeniyle derslerinde elektronik org kullandıklarını belirtmişlerdir. Buna karşılık derslerinde elektronik org kullanmayan Ö2 kodlu öğretmen ekonomik imkânsızlık, Ö10, Ö12, Ö6 kodlu öğretmenler farklı enstrüman kullanılması, Ö9, Ö8 kodlu öğretmenler ise karmaşık olması gibi nedenlerden dolayı derslerinde elektronik org kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö3: “Müzik derslerinde elektronik orgun kullanılması dersi daha ilgi çekici hale getiriyor ve etkin katılımı arttırıyor. Genel olarak elektronik orgun müzik derslerini destekleyen, ders öğrenimine ve öğretimine kolaylık sağlayan, kullanışlı bir çalgı olduğunu söyleyebilirim.”

Ö7: “Öğrenci için hem daha eğlenceli bir ders ortamı oluşturuyor hem de öğrenilen eserlerin kalıcılığını artırıyor ve bu da kesinlikle dersin verimliliğini arttırıyor.”

Ö2: “Okulumuza üst kapasitede bir elektronik org almak istememe rağmen okul bünyesinin o maliyetleri karşılayamayacağını öğrendim. Bunun için daha düşük maliyetli bir elektro piyano tercih ettim.”

Müzik öğretmenlerine elektronik orgla ilgili bir ders alma durumlarını tespit etmek üzere “Lisans eğitimi sürecinde elektronik orga yönelik herhangi bir ders aldınız mı?” sorunu sorulmuş ve akabinde verilen cevaplar sonrasında ders aldığını belirten öğretmenlere akabinde “Hangi düzeyde bir eğitim aldınız?” sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 6’ da yer verilmiştir.

Tablo 6. Müzik Öğretmenlerinin Lisans Eğitimi Sürecinde Elektronik Orga Yönelik Ders Alma Durumları ve Elektronik Orga Yönelik Alınan Eğitimin Düzeyi

Tema	Kod	Öğretmen
Lisans eğitimi süresince elektronik orga yönelik ders alınma durumu	Ders aldım	Ö7, Ö3, Ö1, Ö5, Ö4, Ö2, Ö9, Ö6, Ö10
	Ders almadım	Ö11, Ö12, Ö8
	Yeterli	Ö6
Elektronik orga yönelik alınan eğitim düzeyi	Orta düzey	Ö4,
	Basit düzey	Ö3, Ö1, Ö2
	Yetersiz	Ö7, Ö5, Ö9, Ö10

Tablo 6’da yer alan ifadelerle göre müzik öğretmenlerinden Ö7, Ö3, Ö1, Ö5, Ö4, Ö2, Ö9, Ö6, Ö10 kodlu öğretmenler lisans eğitimi süresince elektronik orga yönelik ders aldıklarını belirtirken, Ö11, Ö12, Ö8 kodlu öğretmenler elektronik orga yönelik lisans eğitimlerinde bir ders almadıklarını belirtmişlerdir. Elektronik orga yönelik alınan eğitimin düzeyini ise Ö4, Ö2 kodlu öğretmenler orta düzey, Ö3, Ö1, Ö6 kodlu öğretmenler basit düzey, Ö7, Ö5, Ö9, Ö10 kodlu öğretmenler ise yetersiz olarak belirtmişlerdir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö1: “Evet. Bir dönem boyunca elektronik org eğitimi adında bir dersimiz vardı. Bu derste orgun kullanımıyla alakalı basit düzeyde teori-uygulamaya dönük bir ders işlendi ve derste Aydın ilik-Robert Farkas elektronik org eğitimi kitabını kullandık ve eserler çaldık.”

Ö7: “Evet aldık. Gördüğümüz bu eğitimin hiçbir şekilde yararlı olduğunu düşünmüyorum çünkü eğitimimiz bize vermiş olduğu kitapta ve verdiği eğitimde bize, okullarda ders içeriklerinde yarar sağlayacak hiçbir bilgi vermedi örnek olarak; vermiş olduğu kitap yabancı şarkı içerikli bir kitaptı. Biz şu anda okulda türküler öğretiyoruz çocuk şarkıları öğretiyoruz maalesef dersin içeriğinde böyle bir şey olmadığı için şahsen benim işime hiç yaramadı diyebilirim.”

Ö6: “Evet, lisans 2. sınıfta sadece 1 dönem elektronik org dersi aldım. Mesleki hayatım boyunca seslendirdiğimiz eserleri belirli gün ve haftalarda yaptığımız programlarda kullandım ve çok fayda sağladı.”

Lisans eğitimi süresince elektronik org eğitimi alan öğretmenlere “Aldığınız eğitim elektronik org eğitimin içeriği hakkında kısaca bilgi verir misiniz?” sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 7’ de yer verilmiştir.

Tablo 7. Müzik Öğretmenlerinin Lisans Eğitimi Sürecinde Elektronik Orga Yönelik Aldıkları Eğitim İçeriği

Tema	Kod	Öğretmen
Elektronik orga yönelik alınan eğitim içeriği	Okul şarkıları	Ö7, Ö3, Ö5, Ö6
	Marşlar	Ö6, Ö1
	Güncel şarkılar	Ö10, Ö6
	Akor ve kadans eşliği	Ö4, Ö2
	Çocuk şarkıları	Ö9
	Altyapı eşlik	Ö2

Tablo 7’de yer alan ifadelerle göre elektronik orga yönelik alınan eğitim içeriğini müzik öğretmenlerinden Ö7, Ö3, Ö5 kodlu öğretmenler okul şarkıları, Ö6, Ö1 kodlu öğretmenler marşlar, Ö10 kodlu öğretmen güncel şarkılar, Ö4 kodlu öğretmen akor ve

kadans eşliği, Ö9 kodlu öğretmen çocuk şarkıları, Ö2, kodlu öğretmen ise altyapı eşlik olarak belirlemiştir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö6: "Hem modern dönem şarkıları hem de okul şarkıları ve bunun yanı sıra marşlar öğrendik."

Ö2: "Akorların çevrim basılma şekilleri, çeşitli türlerde eserlerin çalınması ve orgda bulunan çeşitli alt yapıları kullanmaya yönelik bir eğitimdi."

Ö9: "Çocuk şarkıları ve marşlar çalarak eğitim aldık."

Müzik öğretmenlerine "Öğretmenlik mesleğine başladıktan sonra elektronik org ile ilgili herhangi bir seminer, hizmeti içi eğitim ya da kurs vb. aldınız mı?" sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 8' de yer verilmiştir.

Tablo 8. Müzik Öğretmenlerinin Mesleğe Başladıktan Sonra Elektronik Orga Yönelik Eğitim (seminer, hizmet içi eğitim vb.) Alma Durumları

Tema	Kod	Öğretmen
Mesleğe başladıktan sonra müzik öğretmenlerinin elektronik orga yönelik eğitim alma durumları	Eğitim almadım	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12

Tablo 8' de yer alan ifadelere göre müzik öğretmenlerinden Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12 kodlu olmak üzere bütün öğretmenler, mesleğe başladıktan sonra elektronik orga yönelik bir eğitim almadıkları yönünde görüş vermişlerdir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö4: "Hayır almadım. Fakat almak isterdim."

Ö7: "Hayır almadım."

Müzik öğretmenlerinin derslerde bir enstrüman kullanılmasına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla "Sizce müzik öğretmenleri derslerinde bir enstrüman kullanmalı mı?" sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 9' da yer verilmiştir.

Tablo 9. Müzik Derslerinde Enstrüman Kullanılması Durumu

Tema	Kod	Öğretmen
Müzik derslerinde enstrüman kullanılması durumu	Kullanılmalı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12

Tablo 9' da yer alan ifadelere göre müzik öğretmenlerinden Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12 kodlu olmak üzere bütün öğretmenler derslerde bir enstrüman kullanılması gerektiği yönünde görüş vermişlerdir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö5: "Kesinlikle kullanılmalı. Müzik sadece teorik olarak işlenebilecek bir ders değil."

Ö8: Kesinlikle kullanılmalı. Müzik eğitimi ve öğretiminin gerçekleştirilmesinde, dersi aktarmada enstrüman bir araç olarak yer alıyor.

Derslerde bir enstrümanın kullanılması gerektiğini belirten müzik öğretmenlerine "Neden kullanılması gerektiğini düşünüyorsunuz?" sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 10' da yer verilmiştir.

Tablo 10. Müzik Derslerinde Enstrüman Kullanılma Nedenlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tema	Kod	Öğretmen
Müzik derslerinde enstrüman kullanılma nedenlerine yönelik öğretmen görüşleri	Eğlenceli ders ortamı sağlama	Ö3, Ö6, Ö4, Ö1,
	Öğrenmeyi kolaylaştırması	Ö5, Ö7, Ö9, Ö2, Ö11
	Kalıcı öğrenmeyi sağlama	Ö10, Ö12, Ö8

Tablo 10’da yer alan ifadelerle göre müzik öğretmenlerinden Ö3, Ö6, Ö4, Ö1 kodlu öğretmenler eğlenceli ders ortamı sağlama, Ö5, Ö7, Ö9, Ö2, Ö11 kodlu öğretmenler öğrenmeyi kolaylaştırma ve Ö10, Ö12, Ö8 kodlu öğretmenler ise kalıcı öğrenmeyi sağlama olarak görüş bildirmişlerdir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö3: “Derslerde çalgı kullanabilmek her yaş grubu öğrenci için çok daha keyifli ve eğlenceli bir ders ortamı oluşturmakla beraber yapılan eşlikle öğrencilerin daha doğru bir ses ve ritimle söylemelerine zemin hazırlıyor.”

Ö10: “Çünkü dersin somutlaştırılmasını ve kalıcı izli öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlıyor. Dersi müziksel açıdan desteklemenin yanı sıra daha fazla duyu organına hitap etmiş oluyoruz ve öğrencinin dikkatini çekiyoruz bu sayede öğrenmelerinde kalıcı izli gerçekleştiğini düşünüyorum.”

Müzik öğretmenlerine “Sizce elektronik org müzik derslerinde kullanılan çalgılar arasında olmalı mı?” sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 11’de yer verilmiştir.

Tablo 11. Elektronik Orgun Müzik Dersinde Kullanılan Çalgılar Arasında Olma Durumu

Tema	Kod	Öğretmen
Elektronik orgun müzik dersinde kullanılan çalgılar arasında olma durumu	Olmalı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12

Tablo 11’de yer alan ifadelerle göre müzik öğretmenlerinden Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12 kodlu olmak üzere bütün öğretmenler elektronik orgun müzik dersinde kullanılan çalgılar arasında olmalı şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö7: “Kesinlikle olmalı.”

Ö9: “Evet elektronik orgda bu çalgılar arasında yer almalı.”

Elektronik orgun müzik dersinde kullanılan çalgılar arasında olması gerektiğini belirten müzik öğretmenlerine “Nedenini açıklar mısınız?” sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 12’de yer verilmiştir.

Tablo 12. Elektronik Orgun Müzik Dersinde Kullanılan Çalgılar Arasında Olma Nedeni

Tema	Kod	Öğretmen
Elektronik orgun müzik dersinde kullanılan çalgılar arasında olma nedeni	Ritim özelliği olması	Ö3, Ö6, Ö9
	Farklı enstrüman sesleri elde edebilme	Ö5, Ö2
	Eşlik çalınabilmesi	Ö3, Ö4, Ö10, Ö8
	Pratik olması	Ö1, Ö12
	Entonasyon sorunu olmaması	Ö4
	Solo çalınabilmesi	Ö3
İşlevsel olması	Ö7, Ö1	

Tablo 12’de yer alan ifadelerle göre müzik öğretmenlerinden Ö3, Ö6, Ö9 kodlu öğretmenler ritim özelliği olması, Ö5, Ö2 kodlu öğretmenler farklı enstrüman sesleri, Ö3, Ö4, Ö10, Ö8 kodlu öğretmenler eşlik çalınabilmesi, Ö1, Ö12 kodlu öğretmenler pratik olması, Ö4 kodlu öğretmen entonasyon sorunu olmaması, Ö3 kodlu öğretmen solo çalınabilmesi, Ö7, Ö1 kodlu öğretmenler işlevsel olması, Ö11 kodlu öğretmen ise taşınabilir olması şeklinde görüş bildirmiştir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö3: “En önemli avantajı tek başına ritim eşlik ve solo çalabiliyorsun. Bu da okulda yapılacak etkinliklerin daha güzel ve gösterişli olmasını sağlıyor.”

Ö5: “Çünkü zengin bir enstrüman ve içerisinde her tür müzik aletinin sesleri mevcut. Bu sayede istediğimiz her tür müziği oluşturabiliriz.”

Ö7: “Çünkü org içerik açısından çok zengin bir enstrüman. İçerisinde birçok ritim ve sanal enstrüman var. Bu zenginlik derslerde kullanılabilirse birçok alanda işimizi görür.”

Ö4: Akortsuz bir enstrüman olduğundan kullanması pratik ve şarkılara eşlikte daha çok tercih edilebilir.”

Müzik Öğretmenlerinin Elektronik Org Kullanımı ile İlgili Önerileri

Müzik öğretmenlerimin elektronik org kullanımına yönelik önerilerini belirlemek amacıyla hazırlanan sorular ve öğretmenlerin verdiği cevaplar sırasıyla incelenmiştir. Müzik öğretmenlerine ilk olarak “Şu an yeni atanacak veya yeni atanmış müzik öğretmenlerine derslerinde elektronik orgu kullanıp kullanmalarına yönelik ne gibi önerileriniz olur?” sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 13’te yer verilmiştir.

Tablo 13. Müzik Öğretmenlerinin Derslerde Elektronik Org Kullanımına Yönelik Önerileri

Tema	Kod	Öğretmen
Müzik öğretmenlerinin derslerde elektronik org kullanımına yönelik önerileri	Elektronik org derslerde kullanılmalı	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö9
	Elektronik org ile derslerde eşlikler yapılmalı	Ö3, Ö5, Ö2,
	Elektronik org kullanımı ve özellikleri öğrenilmeli	Ö7, Ö6, Ö8
	Çeşitli okul etkinliklerinde kullanılmalı	Ö4, Ö10
	Önerim yok	Ö12, Ö11

Tablo 13’te yer alan ifadelerle göre müzik öğretmenlerinden Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö9 kodlu öğretmenler elektronik org derslerde kullanılmalı, Ö3, Ö5, Ö2 kodlu öğretmenler elektronik org ile derslerde eşlikler yapılmalı, Ö7, Ö6, Ö8 kodlu öğretmenler elektronik org kullanımı ve özellikleri öğrenilmeli, Ö4, Ö10 kodlu öğretmenler çeşitli okul programlarında kullanılmalı ve Ö12, Ö11 kodlu öğretmenler önerim yok şeklinde görüş bildirmiştir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö3: “Kullanmalarını kesinlikle tavsiye ederim. En azından her müzik öğretmenin basit düzeyde de olsa eşlik yapabilecek bir durumda olması gerekir. Org eşlik yapılabilmesi açısından hem solo bir çalgı hem de bir ritim çalgısı özelliği taşıdığı için bir müzik sınıfında diğer enstrümanlardan çok daha önemlidir bana göre. Müzik sınıfı ve halihazırda kullanabileceği orgu olan bir öğretmenin

eğer ki org kullanmayı bilmiyorsa kısa bir sürede org kullanabilmeyi öğrenmeleri ve derslerinde kesinlikle kullanmaları gerektiğini tavsiye edebilirim.”

Ö7: “Öğrenci ders ve içeriğinde olması gereken en önemli müzik aletleri olduğu için yeni atanacak öğretmenlere tavsiyem çalın sistemini ve özelliklerini bilmiyorlar ise bununla alakalı ders almalarıdır.”

Ö4: “Kesinlikle kullanmaları gerektiğini düşünüyorum. Dersin aktarılmasında öğrenimi ve öğretimi kolaylaştırıyor. Bunun dışında belirli gün ve haftalarda, kutlama ya da anma programlarında elektronik org kullanılmalı çünkü tek bir kişi ile arkasında dev bir orkestra varmış gibi dilediği müzikleri oluşturabilir.”

Müzik öğretmenlerine “Eğitim sistemi ve öğretim programı hakkında karar verici olanlara politikacılara, bakanlıklara, program geliştirmeciler ile akademisyenlere elektronik org ile ilgili ne tür tavsiyelerde bulunursunuz?” sorusu sorulmuş ve öğretmenlerin verdiği cevaplara Tablo 14’te yer verilmiştir.

Tablo 14. Müzik Öğretmenlerinin Elektronik Org ile İlgili Önerileri

Tema	Kod	Öğretmen
Müzik öğretmenlerinin elektronik org ile ilgili önerileri	Okullarda elektronik org bulundurulmalı	Ö4, Ö3,
	Lisansta zorunlu elektronik org dersi olmalı	Ö5, Ö7, Ö2,
	Elektronik org metotları zenginleştirilmeli	Ö1, Ö5, Ö7
	Elektronik org lisans ders saati arttırılmalı	Ö1, Ö4,
	Müzik öğretmenleri elektronik org dersi almalı	Ö8, Ö9
	Elektronik orga yönelik hizmet içi eğitim verilmeli	Ö9, Ö6, Ö8, Ö10
	Önerim yok	Ö12, Ö11

Tablo 14’te yer alan ifadelere göre müzik öğretmenlerinden Ö4, Ö3, kodlu öğretmenler okullarda elektronik org bulundurulmalı, Ö5, Ö7, Ö2, kodlu öğretmenler lisansta zorunlu elektronik org dersi olmalı, Ö1, Ö5, Ö7 kodlu öğretmenler elektronik org metotları zenginleştirilmeli, Ö1, Ö4, kodlu öğretmenler elektronik org lisans ders saati arttırılmalı, Ö8, Ö9 kodlu öğretmen müzik öğretmenleri elektronik org dersi almalı, Ö9, Ö6, Ö8, Ö10 kodlu öğretmenler elektronik orga yönelik hizmet içi eğitim verilmeli, Ö12, Ö11 kodlu öğretmenler önerim yok şeklinde görüş bildirmiştir. Bazı örnek ifadeler şu şekildedir:

Ö5: “Elektronik orgun en az 1-2 yıl lisansta zorunlu ders olarak verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca bu alanda kaynaklarında sayısının yeterli olmadığını ve zenginleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.”

Ö4: “Öncelikle lisansta verilen dersin içeriği biraz daha genişletilmeli. Yani ben sadece yarım dönem 1 saat bu dersi gördüm özellikle ders saati sayısının arttırılması gerektiğini ve okullarda da bunu uygulayacak ortamın sağlanması ve elektronik org bulunması gerektiği şeklinde tavsiyelerde bulunabilirim.”

Ö1: “Lisans eğitiminde verilen elektronik org dersi sadece 1 dönem olmamalıdır. Ayrıca piyasada birçok markanın elektronik orgu olduğu ve bu orgların hepsinin birbirinden farkı fonksiyon ve

işlevsellikleri olduğundan dolayı MEB'in sadece okullara özgü bir elektronik orgun ve marş türkü ve şarkıların çalınmasında rehberlik gösterecek detaylı bir org metodu üretmesi gerektiği kanısındayım."

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada elektronik orgun müzik derslerinde kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda müzik öğretmenleri ile görüşmeler yapılmış ve onların konu hakkındaki görüşlerine başvurulmuştur. Müzik öğretmenlerinin temel olarak derslerde elektronik orgun kullanımına ilişkin görüşleri ve elektronik orgun kullanımı ile ilgili önerileri olmak üzere araştırmamızın iki temel sorusuna cevap aranmıştır.

Müzik öğretmenlerinin derslerde elektronik orgun kullanma durumları incelendiğinde, görüşme yapılan öğretmenlerin çoğunluğunun derslerinde elektronik orgun kullanmadığı ancak buna karşın müzik derslerinde elektronik orgun kullanan öğretmenlerin de olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca benzer olarak Öztürk (2011) çalışmasında yer alan müzik öğretmenlerinin çoğunun ders çalgısı olarak yardımcı çalgılarını veya elektronik orgun kullandığını, Dalmışlı (2013) ise araştırmasında, müzik öğretmenlerinin yarısından çoğunun derslerde her zaman çalgılarını kullandıklarını ve müzik derslerinde öğretmenler tarafından kullanılan en yaygın çalgıların elektronik orgun ve blok flüt olduğu belirtmiştir. Aynı şekilde Beşer (2010) çalışmasında okul öncesi, ilköğretim, lise, üniversite ve yaygın eğitimde görev alan müzik eğitimcilerinin büyük bir bölümünün elektronik orgun kullandığını, Kocaman (2012) çalışmasına katılan müzik öğretmenlerinin yarısından fazlasının ses eğitimi sırasında yer verdikleri çalgıların başında elektronik orgun ve piyanonun geldiğini, Dayı ve Öztürk (2019) zihinsel engelli öğrenciler için verilen özel eğitim kapsamında teknolojik müzik aleti olan sınıflarda çoğunlukla elektronik orgun ve dijital piyanonun yer aldığını, Pala, Zahal ve Gürpınar (2016) müzik öğretmenlerinin orta okul kademesi müzik eğitiminde okul şarkıları ve diğer müzik türlerine ilişkin eserlerin öğretiminde, deşifre, doğaçlama, eşlik yapabilme ve müzikal dinamiklerin öğretiminde müzik öğretmenlerinin orgun veya piyano çalgılarını orta düzeyde kullanabildikleri tespit etmişlerdir. Literatürde yer alan çalışmaların bu araştırmamızın sonucu ile paralellik gösterdiği söylenebilir.

Müzik öğretmenlerinin derslerde kullandığı elektronik orgun türleri incelendiğinde farklı orgun modellerinin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Öztürk (2015)'de çalışmasında öğretim elemanlarının elektronik orgun eğitimi dersinde farklı model elektronik orgun kullandıklarını tespit ederek benzer bir sonuca ulaşmıştır. Müzik öğretmenlerinin kullandığı modeller genellikle "Workstation keyboard" ya da diğer bir ifadeyle "Ritim box" özelliğine sahip olan modeller olduğu sadece bir modelin "Synthesizer" türünde olduğu tespit edilmiştir. Esasen bu iki tür arasında önemli farklar bulunmaktadır. "Synthesizer" türündeki modeller sadece ses sentezleme, ses üretebilme özelliğine sahip olan modellerdir. Ancak "Ritim box" özelliğine sahip modellerde ses üretme özelliğinin yanında ritim eşlik, ses üretebilme ve daha pek çok özellik kompakt bir şekilde yer alır. Bu özellikten ötürü müzik öğretmenlerinin derslerinde daha çok "Ritim box" özelliği bulunan "Workstation keyboard" modellerini tercih ettikleri söylenebilir. Ayrıca incelenen modellerin günümüz teknolojisinin gerisinde kaldığı görülmektedir. Bunun sebebi olarak ise ekonomik nedenler gösterilebilir.

Müzik öğretmenlerinin elektronik orgun kullanma amaçları incelendiğinde, marş öğretimi, okul şarkısı öğretimi, yöresel çalgı sesi tanıtımı, Türk müziği öğretimi, farklı enstrüman sesi tanıtımı, solfej ve repertuvar çalışması, ritimli eşlik çalma ve piyano eşlik çalma gibi amaçlar için derslerde elektronik orgun kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin marş öğretimi, okul şarkısı öğretimi, yöresel çalgı sesi tanıtımı ve farklı enstrüman sesi tanıtımı amacıyla daha çok elektronik orgu derslerinde tercih ettiği tespit edilmiştir. Bu sonuca paralel olarak Öztürk (2015) çalışmasında elektronik orgun birçok farklı enstrüman sesini içinde barındırması, geniş yelpazede ritim bankasına sahip olmasını tercih sebebi olarak belirtirken, Umuzdaş (2017) elektronik orgun ritimsel öğeleri barındırması, çoksesli müzik yapmaya elverişli olması, içerisinde farklı çalgı seslerini barındırması sebebiyle derslerde yapılan toplu müzik etkinliklerinde öğretmenlerin elektronik orgu tercih sebebi olarak belirtmesi bu çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Elektronik orgun derslerde kullanılma nedenleri incelendiğinde eğlenceli ders ortamı sağlaması, dersin kalıcılığını sağlaması, elektronik orgun taşınabilir olması, pratik olması, dersin verimliliğini artırması, derse etkin katılım sağlaması gibi çeşitli sebeplerden dolayı müzik öğretmenlerinin bu çalgıyı derslerde kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara paralel olarak Çevik Kılıç (2016) çalışmasında elektronik orgun taşınabilir bir enstrüman olması ile dersi daha çekici ve eğlenceli hale dönüştürdüğünü, Dalmışlı (2013) öğretmenlerin derslerde taşıma kolaylığı, akort probleminin olmayışı nedeniyle elektronik orgu tercih ettiğini, Arapgirlioğlu ve Kabataş (2018) elektronik orgun pratik olması, kolay taşınabilir oluşu sayesinde derslerin verimini arttırdığını, Kardeş (2018) ise çalışmasında elektronik orgun öğrencilerin müzik derslerine ilgilerini ve katılımlarını arttırdığı, dersi daha eğlenceli hale getirdiğini belirtmesi bu çalışmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Ayrıca bazı müzik öğretmenleri ise ekonomik imkansızlıklar, elektronik org yerine başka enstrüman kullanılması ve elektronik orgun karmaşık olması gibi sebeplerden dolayı bu çalgıyı derslerinde kullanmadığı tespit edilmiştir.

Lisans eğitimleri süresince elektronik orga yönelik ders alma durumları incelendiğinde müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun elektronik orga yönelik ders aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Aldıkları eğitimin ise okul şarkıları, marşlar, güncel şarkılar, akor ve kadans, çocuk şarkıları içerikli olduğu belirlenmiştir. Bu durum müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği lisans programlarında 2018 yılına kadar verilen "Elektronik org eğitimi" dersini almalarından kaynaklanmaktadır. 1998 ve 2007 müzik öğretmenliği lisans programı (YÖK, 1998; YÖK, 2007) kapsamında verilen elektronik org eğitimi ders içeriklerinin de benzer şekilde okul şarkılarına eşlik, marşlar, akor ve dizi gibi konulara yer verilmesi çalışma sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Ancak elektronik org eğitimi dersi alan müzik öğretmenlerinin tamamına yakını aldıkları bu eğitimin yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Bu durum ise bu dersi veren öğretim elemanlarının bu konu hakkında yeteri düzeyde bilgi sahibi olmamasıyla ilişkilendirilebilir. Ayrıca müzik öğretmenlerinin mesleğe başladıktan sonra tamamının elektronik orga yönelik bir eğitim almadığı da tespit edilmiştir.

Diğer bir sonuç ise araştırmaya katılan öğretmenlerinin hepsi müzik derslerde bir enstrüman kullanılması gerektiği yönünde ortak görüş belirtmiştir. Kalıcı öğrenmeyi sağlama, öğrenmeyi kolaylaştırma ve eğlenceli ders ortamı sağlama nedenlerinden dolayı derslerde enstrüman kullanılması gerektiğini belirten müzik öğretmenleri, elektronik orgunda müzik dersinde kullanılan çalgılar arasında olması gerektiğini belirtmişlerdir. Ritim özelliğinin olması, farklı enstrüman sesleri çıkarabilmesi, eşlik çalınabilmesi pratik olması, entonasyon sorunun olmaması, solo olarak da çalınabilmesi, işlevsel olması, taşınabilir olması gibi pek çok özelliği sebebiyle bu çalgının müzik dersinde kullanılan çalgılar arasında olması gerektiğini belirtmişlerdir. Ancak müzik öğretmenleri daha çok elektronik orgun eşlik çalınabilmesi ve ritim özelliğinin olması üzerinde görüşleri yoğunluk kazanmıştır. Bu sonuca benzer olarak Çevik Kılıç (2016) çalışmasında elektronik orgun müzik öğretmeni için etkili bir eşlik çalgısı olduğu, ritim eşiklemeleri ile okul

şarkılarına eşlik yapabilme becerisinin bir müzik öğretmeni adayına kazandırılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Bayraktar (1989) çalışmasında elektronik orgun bünyesinde ritim çalgılarını bulundurarak kolay ve zengin eşlik yapabilme imkânı sayesinde dersin ilgi çekici hale geldiği sonucuna ulaşması bu çalışmadaki sonuçlar ile paralellik göstermektedir.

Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin derslerde elektronik org kullanımına yönelik önerileri incelendiğinde, öğretmenlerin derslerde elektronik orgu kullanmaları, bu çalgı ile eşlikler yapmaları ve elektronik orglarda bulunan özellikleri öğrenmeleri yönünde öneride buldukları tespit edilmiştir. Ayrıca müzik öğretmenlerinin çoğunluğu lisans eğitiminde zorunlu elektronik org dersi olması, elektronik org metotlarının zenginleştirilmesi ve elektronik orga yönelik bir hizmet içi eğitim verilmesi yönünde öneride bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen bu sonuçlara paralel olarak Öztürk ve Öztürk (2019) çalışmasında müzik öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının müzik alan bilgisi konularında yoğunlaştığını ve elektronik org eğitimi konularında hizmet içi eğitime ihtiyaç duyulduğunu, Kabataş ve Nergiz (2017) ise çalışmasında elektronik org metotlarının çok az olduğunu, bu alandaki metotlara gereken önemin verilmediğini, modern ve kullanışlı elektronik org metotlarının çoğaltılması gerektiğini belirtmiştir. Literatürdeki çalışmalardan elde edilen sonuçlar bu çalışma sonuçlarını desteklemektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneriler şu şekilde yapılabilir; müzik öğretmenlerine elektronik orga yönelik gerek lisans eğitimi boyunca gerekse mesleki hayatında hizmet içi olarak yeterli düzeyde bir eğitim verilmelidir. Çünkü elektronik org okullarda ve eğitimin farklı kademelerinde öğretmenlerin kullandığı ve kullanması muhtemel olan bir çalgı olması ve müzik eğitimi açısından derslerdeki verimi artırması bakımından önemlidir. Günümüzde hemen her bütçeye uygun elektronik org bulunabilmektedir. Bu sebeple okullarda mutlaka elektronik org bulundurulmalı ve çeşitli eğitim-öğretim faaliyetlerinde aktif olarak kullanılmalıdır. Metot açısından günümüz koşullarına ve ders içeriklerine uygun müzik öğretmenlerinin faydalanabileceği metotlar çoğaltılmalıdır. Araştırmacılara yönelik ise daha fazla veri toplamak adına çalışma grubu daha geniş tutularak daha çok müzik öğretmenin elektronik org hakkındaki görüşleri alınabilir. Elektronik org çalgısı alanındaki akademik çalışmalar artırılabilir.

Kaynakça

- Acim, S. (2004). Müzik Eğitimi Programları "Elektronik Org Eğitimi" Dersinin ve Amaçlarının Yeniden Gözden Geçirilmesi, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya.
- Arapgirlioğlu, H. (2003). Müzik Teknolojisi ve Yeni Yüzyılda Müzik Eğitimi. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Eğitimi Sempozyumu, 30-31 Ekim 2003, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Arapgirlioğlu, H., ve Kabataş, M. (2018). En Sevdiğim Ders Elektronik Org Dersi. European Conference On Science, Art & Culture, 19-22 Nisan 2018, Antalya: Gece Kitaplığı, 321-327.
- Bayraktar, E. (1989). Müzik Öğretimi ve Çağdaş Teknoloji, Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları. Türk Eğitim Derneği VII. Öğretim Toplantısı Paneli. 25-26 Mayıs 1989, Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları. 158-176.
- Beşer, U. (2010). Müzik Eğitiminde Teknoloji Kullanımının Müzik Eğitimcileri Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

- Bilgin,S. (1998). *İlköğretim Okullarının 2.Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Çıkışlı Müzik Öğretmenleri Tarafından Piyano ile Eşliklenmesi*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Bulut, D. (2004). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmenliğinde Kullanılabilirliği. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*. 7-10 Nisan 2004, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Büyüköztürk, Ş. vd. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (26. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Chamberlin, L., Clark, R. W., & Svengalis, J. N. (1993). Success With Keyboards in Middle School: Successful Keyboard Programs in Two Middle Schools Point the Way For Other Schools to Follow In Introducing Keyboards to the Music Classroom. *Music Educators Journal*, 79(9), 31-36.
- Creswell, J. W., Hanson, W. E., Clark Plano, V. L., & Morales, A. (2007). Qualitative Research Designs: Selection and Implementation. *The Counseling Psychologist*, 35(2), 236-264.
- Çevik Kılıç, D. B. (2016). Elektronik Org Eğitimi Dersine İlişkin Müzik Öğretmeni Adayların Düşünceleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 354-359.
- Dalmışlı, F. (2013). *Müzik Eğitiminde Materyal Geliştirme*. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Dayı, E. ve Öztürk, F. G. (2019). Türkiye’de Zihinsel Engelli Öğrencilere Hizmet Veren Özel Eğitim Okulları, Müzik Öğretmenleri ve Müzik Sınıflarının Durumunun İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(69), 218-231.
- Eğilmez, O. H. (2003). *Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Piyano Öğretiminin Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Piyano/Elektronik Orgu Kullanabilme Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Halvaşi, B., ve Akgül, A. (2019). Piyano Eşlik Eğitiminde Popüler Müzik, Elektronik Org Uygulamaları ile Özgüvenin Yeri ve Önemi. Avcı Akbel, B. (Ed.), *Güzel Sanatlar Eğitimi Araştırmaları I İçinde*, 69-77.
- Kabataş, M., ve Nergiz, E. (2017). Müzik Öğretmenliği Programlarında Yer Alan “Elektronik Org” Dersi Üzerine Bir İnceleme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(59) 529-542.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (19. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Karataş, K. O. (2020). *Türk Müziği Makam Dizilerinin Öğretiminde Mikrotonal Fonksiyonlu Elektronik Org Kullanımının Etkisi*. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Kardeş, B. (2018). *Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Eşliklenmesine Yönelik Materyal Geliştirme ve Kullanılabilirliği*. Doktora Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Kocaman, A. (2012). *İlköğretim Okulları İkinci Kademe Müzik Derslerinin Ses Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Levendoglu, O. (2004). Teknoloji Destekli Çağdaş Müzik Eğitimi. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*. 7-10 Nisan 2004, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

- Levent, A. (2013). *İlköğretimde Müzik Öğretmeninin Kullandığı Çalgının Öğrencinin Derse İlişkin Tutumuna Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gazi Osman Paşa Üniversitesi.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *An Expanded Sourcebook: Qualitative Data Analysis* (Second edition). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.
- Özdemir, G., ve Yıldız, G. (2011). İlköğretim Okullarında Müzik Dersine Ait Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Durumları: Akdeniz Bölgesi Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(22), 224-237.
- Özkandemir, O. (2019). *İlkokul Müzik Derslerinde Robotik ve Kodlama Programlarının Kullanılmasına Yönelik Örnek Bir Çalışma*. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Öztürk, G., ve Öztürk, Ö. (2019). Müzik Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim İhtiyaçları (Tokat İli Örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(5), 1921-1934.
- Öztürk, S. (2011). *Müzik Öğretmenliği Programında Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmeninin Mesleki Yaşamına Katkısı*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Öztürk, S. (2015). *Elektronik Org Eğitimi Dersinin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Pala, A. vd. (2016). Müzik Öğretmenlerinin Ortaokul Müzik Derslerinde Piyano-Org Çalgılarını Kullanabilme Durumları (Malatya İli Örneği). 2. *Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi*, 26-28 Eylül 2016, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları, 10-22.
- Punch, F.K. (2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. (Çev. Bayrak, D., Arslan, H.B. ve Akyüz, Z.) Ankara: Sayısal Kitabevi.
- Rauscher, F. H. & Zupan, M. A. (2000). Classroom Keyboard Instruction Improves Kindergarten Children's Spatial-Temporal Performance: A Field Experiment. *Early Childhood Research Quarterly*, 15(2), 215-228.
- Salaman, W. (1997). Keyboards In Schools. *British Journal Of Music Education*, 14(2), 143-149.
- Tecimer, K. B. (2006). İnternet ve Yaşam Boyu Müzik Eğitimi. *Müzik Eğitimcileri Derneği Genel Merkezi Yayın Organı*, 15(1), 8-9.
- Umuzdaş, M. S. (2012). Öğrencilerin Elektronik Org Dersine İlişkin Görüşleri (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği). III. *Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu*, 24-26 Mayıs 2012. Kütahya.
- Umuzdaş, M. S. (2017). Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Elektronik Org Eğitimi Dersindeki Deşifre Becerileri. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 8(28).
- Yalçın, P. D. (2019). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmenlerinin Müzik Teknolojilerinden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 51-62.
- Yengin, A. (2014). *Müzik Teknolojilerinin Örgün Müzik Eğitiminde Kullanılma Durumlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri: Burdur İli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (8. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yıldız, Y. M. (2021). Müzik Eğitiminde Öğretmen Çalgısı Olarak Bir Öneri: Ukulele. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (58), 733-746.
- YÖK (1998). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları Kılavuzu. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/Egitim-Fakultesi-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari-Mart-1998.Pdf> [Erişim Tarihi: 20.01.2023].
- YÖK (2007). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları Kılavuzu. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/Egitim-Fakultesi-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari.Pdf> [Erişim Tarihi: 20.01.2023].